

# HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	— — — — —	2 frt.

Felelős szerkesztő:

**BÁTHORY ENDRE.**

A lap kiadója:

**A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”**

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)  
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

**A lap megjelenik minden szerdán.**

## Köpenyegforgatás

(Dr. Cz. G.) A politikai köpenyeg forgatás ragadós nyavalya, mely a rothadó közerkölesök szemétdombján keletkezik. Ezt nem én mondom, hanem a nyugati világ egy megbámult böleselője Spencer, kiért Anglia és Amerika társadalma rajong s kinek elveit mohón szokták megbeszélni úgy a szalonokban, mint a különböző szemlékben (reviewban.)

Bármennyire szabadelvű az angol társadalom, sokat ad nem csak az egyéni, de politikai moralra s egyenesen ázsiai állapotnak, politikai érettlenségnek deklarálná az efféle ki és belépéseket, minőket nálunk a képviselő urak megbízóik elszámításával elkövetnek. Pulszky, Fenyvessy Ferkó, Abrányi éveken körösztil teli szájjal hirdették a nemzeti párt elveit, az országgyűlésen a két utóbbinak felszólalásai (mert szegény Pulszkyt sohasem vette komolyan senki) a leghevesebb támadások jellegével bírtak — s egy szép napon e hevesen támadók kezét mennek csokolni a liberalis pártba, mea culpát mondanak Abrányival a multjuk miatt és erkölcsi

támogatást kérnek Szentiványival a jövőben, (illetve a jövő választások küzdelmeiben.)

Miesoda következetesség, férfiaság és politikai megbízhatóság ez?

Ha eunuchok teszik Stambulban vagy Teheranban, azt értjük. E felmás lények a török társadalom elnyomított rabszolgái, annak ajánlják fel szolgálataikat, ki jobban fizet vagy keményebben suhogtatja az ostort. De midőn európai keresztény államban esik meg az ilyen és pedig nem elvétve, hanem ismételtelen, nemesak megbotránkozásunknak kell kifejezést adnunk a választók kijátszása, a nagy közönség elbolondítása miatt, hanem egyenesen provokálnunk kell a választó publikumot, hogy válogassák meg jól jelöltjeiket, nagyobb súlyt helyezzenek azoknak férfias s a v a h i h e t ő s é g é r e, politikai becsületességére, mint politikai párt állására.

Jobban tisztelem az anarchistát, a socialistát, a becsületes kormánypartit, mert nyílt kártyákkal játszik; tudom, kivel van dolgom. De miként viheti előbbre hazám sorsát az a képviselő, ki függetlenségi elveket vall és a kath. vallás

respektálását hazudja választói előtt, a parlamentben pedig a peesovics kuruczok hadával vallásom megaláztatása tör? A muszka ezárnak ajánlja fel Sz. István koronáját, mint egykor Rákóczy tette, utána Károlyi Gábor próbálta. Hogyan hi gyjek annak, ki szóval és tollal éveken át az ellenzéki embert játszotta, s midőn könnyelműsége vagy elszámításai miatt anyagi romlásba kerül, elveinek megtagadásával igyekszik kimászni a hinárból?

Véget kell vetni e köpenyegforgatásnak. Csak szavahihető becsületes embert szabad választanunk. A parlament nem Spencer szemétdombja.

## Ujabb momentum városunk fejlődésében.

Nagy laktanya, állandó szép színház, jó járót, aszfalt és beton minden utcában, drága villanyvilágítás és diszes tanásház mind kelléke a nagyratörő és emelkedni tudó városok fejlődésének, de 80% pótdó mellett joggal megkívánhatja a város minden egyes polgára, hogy a közegészségügy első elengedhetetlen feltétele: a csatornázás és jó ivóvíz bevezetése nálunk mielőbb léte-

## TÁRCZA.

### Egy anyai szív!

Szerette gyermekét véghetetlenül!

Fiában volt egyesítve mindaz, mi számára örömet teremthetett e földön.

Benne találta fel életét, nála kereste boldogságát.

Reménye s minden titkos óhajta csak gyermekéért ébredtek szívében!

S miként a napsugaras egen úszó habfelhők csak derűt, és zománcot viselnek tündöklő köntösükön, úgy az anyai szívből ébredő gondok és tündések is, egy remény-tenger által körülövezve, csak azért keltek szárnyra, hogy a sötét foltra, amelyet viselnek, tüzes csillámló sugarával hulljon rá a képzelet gyújtó sugára!

Reá is hullott!

A parányi gond, és aggódástól sötét felhő már ragyogott, s az anyai szívre egy fellegtelen, vakítóan világító sugártól bera-gyogott ég veté tündérfényét.

A boru árnya messze tova rebbent, biboros. tüzes remény hevíté a szívet, kecsgetve, biztatgatva, hogy gyermekének jövője egy diadalut, egy babékoszoru, melyre emberi szívek szeretete gyújt tündöklő világot!

Hevítő fény, lángoló csillogás, verőfény és derű biztattak, mosolygó napsugártól vakítóan ragyogó, azurkék ég kecsgetett!

S az anyai szív örömtől remegve tekintett széjjel, hisz mindenfelől csak káprázat, és bűbájos varázs intett felé!

Fiaeskája úgy nézett ki a tündöklő fény, s biboros zománc között, mint egy édes szerény virágocská, mely még csak tiszta felhőtelen ég édes melegét érezve élt, nem ismerve borut, és homályt!

De a tündöklő ég hamar beborult!

A perzselő fényt nem ritkán fagyos vihar váltja fel, a esőnd, és nyugalom tanója néha kínos fájdalmak, sötét keservek színhelyévé változik!

Reményből esalódás, merengő képzeletből oh mily gyakran lesz rideg való!

S az anyai szív ott vergődik, ott vonaglik sulyos sebesülten megtörve, és kétségbe esve, a kedves gyermek haldokló ágyánál!

Egén már nines fény, nines zománc, letűnt arról a remény s ezzel együtt a csapongó jó kedv, minden fényével, varázsával!

Nem ragyog többé biztató sugár, nem szórja csillámát éltető meleg, s nem mosolyog a képzelem lobogó lángja!

Letűnt minden! Világosság és derű helyett árny, és borulat boltozik az anyai szív felé!

Beborult egén csak csatázó elemek dühöngenek, vadon dulva, és pusztítva azon! Nines! nines menekvés, ninesen óltalom!

Ez a vihar olyan könyörtelen, nem enged az. Ölé pusztító lángja előtt meg kell hajolni!

S az anyai szív fel-felsajog mély bujában. — Nem, gyermekem te nem hagyatsz itt, teneked élned kell — kiáltá ki-törve, — én nem hagyak, nem hagyhatlak, hogy a rideg halál martaléka légy.

S a gyöngye anyai szív óriási erővel képes ellentállani a pusztító viharnak!

Meg nem retten az ég rengető csattanásaitól, nem vakul el az ostromló villámok égő szikráitól, ott áll vész, és láng között, halál és élet való útján, s még csak nem is remeg, még csak nem is könyes a szeme!

Hisz már erős, már bírja forgatni edzett karjait, a meghátrálás nem illik ő neki!

Ki volna képes annyi küzdelmes áldozatra, nemes önfeláldozásra, s annyi végtelen hősi tette, mint ez a gyöngéden szerető kebel, ez az odaadó áldozatkész, egyszóval: anyai szív.

Senki a világon!

Csak az anyai szív az, mely nem retten meg semmitől, mely mindent feláldoz, és semmit nem kér, mindent ad és semmit

süljön. Kívánja ezt a közszellem, mely áldozatért áldozatot követel. Városunk ma-holnap a modern városok sorában kiváló helyet fog elfoglalni, s büszke önérettel mondhatja, hogy a mit évtizedek elmulasztottak, azt néhány év alatt nemcsak helyreépítette, de a közszükségletet kielégíteni, s a cultura haladásával lépést tartani igyekezett. Ezt bizonyítja legujabban a róm. kath. plébánia gyönyörű palotája, a piac parkirozásának, a Németiben 25,000 forinton építendő óvodának, a fülelencsés-tó betömésének s két utca átvágásának rövid időn végrehajtandó tervezete. A reformok korában mindenkor és mindenben megesett a hiba, a rohamos fejlődésben nem lehet mindenki igényeit kielégíteni, de senki sem tagadhatja, hogy haladásunk nem a korszellem követelménye lett volna, s hogy az eszmék melyek megvalósításra várnak, ne volnának időszerek.

A csatornázás és vízvezeték gondolata nem új. A multban is felmerült s nem egy alkalommal szőnyegre került e kérdés, de levették a napirendről, mert kevés bátorság s annál több ragaszkodás az ósdihoz, volt sajátságos elve az intéző köröknek. Ma már a conservatív elemek sem riadnak vissza az áldozattól, mit a közegészségügy joggal megkövetel, legfeljebb sokalják az összeget a mit rá kell fordítani.

Városunk derék fejét, a polgármestert, illeti a dicsőség, hogy közelebb vitte e kérdést a megvalósításhoz, midőn az erre szánt összeget vagy legalább nagy részét a város erdejének eladásából megteremtette.

A város összes ingatlan termékeny területéből (10,413 kat. hold) 7822 kat. hold az erdő; oly vagyon, melylyel nem ok nélkül dicsekedni lehet. Ámde erdeink kezelése a multban olyan volt, hogy méltán adott aggodalomra okot s veszedelemmel fenyegette háztartásunk egyensúlyát. Végre egyeseknek buzgólkodása s szakértők kijelentései alapján elhatározta a város, hogy erdeit nagyobb részletekben, nem parcellázva, de tömegesen el fogja adni.

sem kap, még sokszor egy parányi hálát sem!

S miként a meleg napsugár eloszlatja a fagyot a föld színéről, és virágot varázsol a nagy természet ébredő kebelére, úgy üz el az anyai szív lángoló szeretetének tüze azt a hideg, dermesztő sötét elemet, mely jégkarjával megragadta a kised életfonalát.

S mert a szeretet volt az, mi édes melegével világot gyújtott a fájdalmak sötét egén, szeretetnek kellett lenni annak is, mi ismét csillogó derüt, és bibor zománczot lehelt a fenyegető, felleghorította égre!

És ismét minden ragyogott!

Még szebb, még bűbajosabb lett az ég, csábitóbb a remény dallamos szava, hisz azon gyermekre tekint ily ünnepi fényben a kék boltozat, ki fölfe nem rég az enyészeti ijesztő réme tűző gyászos zászlaját.

Ilyen az anyai szív sorsa!

Majd elborul majd felderül föllette a láthatár, majd remény takarja be ragyogó sugarával, majd a fájdalmak homályos ködével!

S ő azért mindég fenn áll, büszkén, és merészen harszolva oh, ki volna más, ki megtenné ezt, csupán csak egy önfeláldozó kebel, egy gyermeke sorsán csüggő lélek, egyszóval anyai szív!

\* \* \*

E hó 24-én tartott rendkívüli közgyűlés foglalkozott e rendkívüli tárggyal, s elismeréssel adózunk a város törvényhatóságának, mely fejlődésünkre s gazdasági viszonyainkra oly messzire kiható ügyet legjobb meggyőződése szerint, a körülmények kellő mérlegelésével a jövő javára intézte el.

Az erdő-eladás előzményei a következők. Kormányhatósági beleegyezéssel a város 2085 kat. hold erdő fatömegére nyilvános árlejtést hirdetvén, az 1'200,000 frtra becsült famennyiség megvételére első alkalommal egyetlen vevő sem jelentkezett, a második árlejtéskor összesen egy ajánlat 600,000 frtról érkezett be. Ekkor a szervezeti szabályok értelmében a város tanácsa a formák mellőzésével szabad kézből való eladást határozván el, a polgármester, főjegyző és tiszti főügyészből álló bizottságot küldött ki, mely a külföld és Ausztria-Magyarország legtekintélyesebb fakeskedőivel tárgyalásba bocsátkozott, őket itteni megjelenésre s ajánlataik benyújtására 50,000 frt. óvadék letétele mellett szólította fel. Minthogy az árverésbe bocsátott erdőrésztnek 1'200,000 frtra történt megbeesüléséhez komoly szó fért, a bizottság Török debreczeni erdőmesterrel az erdőt újra megbeesültette, ki azt előbb 980,000, később 902,000 frtra értékelte. A bizottság előtt hét tekintélyes czégnak képviselője jelent meg, kettőnek visszalépése után a bizottság három napi szakadatlan tárgyalás után csak annyit tudott a nagybizottságnak referálni, hogy a legnagyobb ajánlat 840,000 frtnyi összeg. A nagybizottság 870,000 frthoz ragaszkodott, s újra megindult a tárgyalás, de már csak három czéggel, kik discretio alatt a kívánt összeget megközelítő ajánlatokat tettek.

A bizottságok és a tanács azt a határozati javaslatot terjesztették a közgyűlés elé, hogy fogadja el a beérkezett ajánlatok közül azt, a melyik a 870,000 frtot leginkább megközelíti, indokolták a javaslatot a következő nyomós argumentumokkal: Az eladandó erdő évenként csak 18,000 frtot jövedelmez; a megajánlott vételár évi 20,000 frttal nagyobb kamat jövedelmet biztosít,

Elszárnyalt már a vész ijesztő rémével és elült csattogó szárnyaival. Nincs semmi, mi megháborítaná, kétségbeejtené az anyai szívet.

Csendes minden, az ég ragyogó s a látóhatár derült!

Az enyhe szellő illatos, a virágesoport kápráztató szinompájával, és zománczos fényével!

A gyermek élete ismét szép és biztató.

S az anyai szív milyen boldog!

Hisz ő semmit sem vár az élettől, csak gyermeke boldogságát, a maga életének nem nézi multját, nem kéri jövőjét. Gyermeke sorsán csügg ő, mert a gyermeke egészen!

Magánkülvüli örömben magához szorítja édes kisedét, és halkán beszél neki: — Oh édes gyermekem, ha eged mindég oly derült lesz, napod mindig oly ragyogó, legyen életem sötét borulat, ijesztő homály, és dermesztő jégmező, még akkor is boldog leszek, mert a te életed fénye fog sugárzani felém!

Legyek elhagyatott, pusztasziget nyomorult lakója, oh még akkor is boldog leszek, mert a te emléked lesz velem!

Vagy legyek inségben tengődő szegény, még akkor a nyomoruságos életben is gazdag leszek, te dús gazdaggá teszesz drága gyermekem!

mint az erdőnek eddigi jövedelme; ne halaszszuk el a kínálkozó alkalmat a bizonytalanért; végül a czégek mindannyian egy nagyszabású gyártelepnek felállítására is kötelező ajánlatokat tettek.

Közgyűlés belátva és elismerve a javaslat helyes voltát, tulnyomó többségben magáévá tette s elfogadta az indítványt. Leglelkesebb pártolója volt ennek Boros Bálint, ki éppen oly meggyőző érvekkel támogatta a vételt, mint a mily nagy kitartással és meggyőződéssel esetezte a multban erdeink rossz kezelését, vagyunk pusztulását, s az egyensúly megbillenését. Mellette szóltak Dr. Farkas Antal, Bányász Albert, Dr. Kelemen Samu, Dr. Tanódy Márton, a polgármester és a főügyész; ellene Keresztes András, Csomay Imre és részben Kereszteszeghy Lajos. Ujabbán nem tudni mi okból Keresztes András akar mindenáron az ellenzék élére állani, s a mint nem régen még a millenáris közgyűlésen is szenvedélyesen felszólt a piac parkirozása ellen, ép oly vehementiával küzdött ma az erdő-eladás ellen, melynek tárgyalásait és munkálatait elhamarkodottnak, sőt félrevezetésre alkalmasnak jelezte. A polgármester tiltakozott a gyanúsítás ellen, s elnöklő főispán is higgadtságra intette a felszólatót. Csomay 900,000 frtot óhajtana az erdőért kapni, Kereszteszeghy pedig a fizetésnek két év alatti teljesítését. Miután a főjegyző zárobeszédében felvilágosítást adott még az erdő minőségéről, dongafa 7%, épületfa 27%, tűzifa 40%, talpfa 8/10 %, dorongfa 23%,) és a tiszti főügyész a kormányhatóság által előírt fizetési törlesztésről (1/3 rész a szerződés megkötésekor, 1/3 rész két év alatt, s a többi öt év alatt) elnöklő főispán berekesztette a vitát s a közgyűlés nagy többséggel elfogadta az indítványt t. i. a 870,000 frtot megközelítő összeget, melyen felül köteles a vállalkozó a város területén ipartelepelt állítani s a hegyi vasut építéséhez a vállalat mérvéhez képest hozzájárulni. A zárt ajánlatok felbontatván, a 827,000, 850,000, 860,000, 865,000 frt. ajánlatok mellőzésével elfogadott a Neuschloss-féle naschici tanin

S a gyermek ege tovább ragyogott, égő fényével, mesés varázsával, tündöklő lángjával kápráztatott!

És mégis zokog az — anyai szív!

Vész, vihar, nem bántá őt, sötét folt nem gyászol az egen, mi fáj tehát neki, miért zihál ily nyugtalanul, miért sajog ily égő keservtől földig tiporva!

Szeretett gyermekének hálátlansága sebesre vérezte szívet!

Ott sir, zokog. — Nem fogom őt többé szeretni, nem bocsáthatom meg e bűnét, mit ellenem vétett! Tovább sir és tovább beszél százzszor elmondva, hogy többé nem fogja szeretni!

Nagy mély fájdalom ez az anyai szív számára!

Hogyne, mikor az a gyermek sértette meg, akiért annyit küzdött, fáradt, akit anynyira szeretett, akiért feláldozott volna mindent, életét, jólétét, boldogságát . . .

S mit kapott mindezekért?

Hálátlanságot!

Oh, hogyne keseregne az anyai szív!

Amikor gyermekére ránéz könyes szemével, látja, hogy ennek arcáról éles kinyomatban ri le a bűnbánat.

Szemében egy elfojtott könyesepp ragyog, s félig kinyílt ajaka mintha bocsánatért akarna esdeni!

és gőzfűrészes részvénytársaság 870,000 frt. ajánlata, mely még 500 munkással dolgozó fűrészes- és parquett-gyár felállítására és a hegyi vasúthoz való hozzájárulás iránt kötelező ígéretet tett.

A törvényhatóság tehát nyugodt lelkiismerettel néz a jövő elé, s mi örömmel helyeseljük okos intézkedését.

### A szövetkezetek haszna.

Európa több államában már virágzó s hazánkban Károly Sándor gr. által kezdeményezett és terjesztett községi hitelszövetkezetek, melyek mint a jótékony napsugarak mindenfelé éreztetik áldó hatásukat, melyek a mily mértékben mozdítják elő a vagyonosodást, épen oly mértékben emelik a munka kedvet, nevelik a takarékosági hajlamot és öregbitik a nemes erkölcsöket, széphazánk földjén is jó talajra találtak és örvendetesen szaporodnak.

Hogy mit képes művelni csak egy kicsi, szűk körben mozgó szövetkezet is, annak megvilágítására engedtessek meg nekem, mert „a példa vonz”, hogy leírjam a „Peéri községi hitelszövetkezet” egy éves történetét.

Peérett az 1895. év elején, szövetkezés ezéjéből összeállott egy 34 tagból — zsellérek és napszámosok — álló társaság, de mivel sem az alakulás mikéntjét, sem a kezelés módját nem értették, alulirhoz fordultak tanácsért. Én a lapokból szerzett tudomásom szerint megmagyaráztam nekik a dolgot, egyuttal bővebb felvilágosítást szerzendő érintkezésbe léptem a községi hitelszövetkezetek országos központjával, hova azon kérdést is intéztem, hogy 34 taggal megalakítható-e a szövetkezet s megnyerheti-e a központnak támogatását. Miután a kérdésre kedvező válasz érkezett, még azon év márczius havában nsg. Hajós József központi vezérigazgató személyes vezetése mellett a szövetkezet ötvenegy taggal megalakult s a törvényszék általi czéggjegyzés után működését megkezdette.

— Oh jöjj tehát, kiált oda a gyermeknek feldobogó szívvvel az anya, kérj bocsánatot és én megengedek neked!

Elfelejttem durva sértésedet, el mindent, csak szeress ismét igazán, és ne sérts meg többé, mert akkor e szív annyira fáj!

És magához szorítja őt, és lecsókolja arcáról a bánatos könnyecskéket és szereti ismét, minden fájdalomra daczára is, elfeledve mindent, csak azt az egyet nem, hogy a gyermek az ő gyermeke, a kiért ő fárad és dolgozik.

Ez egy anyai szívnek sorsa!

És ő mégis boldog, türés és szenvedés között, pedig semmi jutalomra nem vár, csak egy parányi szeretetet kér, és nem ritkán, nem kap még hálát sem!

Oh hol lelnők fel az önmegtágadást, szelid türelmet, és áldozatkésztséget?

Csupán csak egy ily lelkes kebelben, egy gyermek boldogságáért törekvő szerény lélekben egy mindent megbocsátó, lángoló szeretettel telt a n y a i s z í v b e n !

Medák Erzsé.



Tekintve, hogy a szövetkezetet csak szegény emberek alakították, egy üzletrész 20 frtban. lett megállapítva, melyet havonként egyszer 40 krral fizetnek be. Központi hitel 3000 frtig nyitattott, mely ma, tekintettel arra, hogy a tagok száma hetvennyolczra szaporodott, 4000 frtra emeltetett. A szövetkezet élén áll hét igazgatósági tag, három felügyelő és a könyvelő, kik a jó ügy érdekében díj nélkül vezetik a szövetkezetügyeit egy a pénztáros is.

A központi kölcsön, mely vagy a félnek váltójára, vagy igazgatósági váltó ellenében adatik, félévenkénti 10%-alékos részletekben lesz törlesztve.

A községi szövetkezet nagyobb összeget kötelezvény ellenében ad, mely úgy mint a váltókölcsön is a föntebb irt módon törlesztetik.

De hát mi jót művelt ez az egy éves szövetkezet?

Eltekintve a takarékoságtól, melyre a tagok mintegy kényszerítve vannak, halálozás és más szorultság esetén kölcsönrel segíti tagjait, kik minden fáradtság, időt s költséget igénylő utánjárás nélkül, helyben gyorsan jutnak költséghez. Módot ad tagjainak, hogy a terhes adósságukat kifizessék, Például: egyik tagja 200 frttal tartozott, melyért kamat fejében két hold földet adott a hiteltelőnek használatra. Ez nálunk 20%-tólinak felel meg. Fájta neki, hogy földjét más használja, de nem tudott magán segíteni. Beállott tehát a szövetkezetbe. A szövetkezet kifizette a 200 forint tartozást és az illető most fizet 6<sup>1</sup>/<sub>2</sub>%-tólinak kamatot, és mivel a tőkét is köteles félévenként törleszteni, öt év után nem lesz adós és megtanul takarékos lenni. Mily lelki élvezet látni azt az örömet, melyet ez az adós mutat, mely az arczáról lesugárzik, mikor tiz helyett 15%-tólit törleszt. A férj a szeszese italról, az asszony a czifra ruháról mond le, csak hogy minél többet törleszthessenek.

Hát most mit csinált ez a kros szövetkezet? Ötvenhárom tagja megvett egy birtokot 10000 (tízezer) frton, melyből, 2000 saját erejükből, 3000 frtot szövetkezeti hiteltől, 5000 frtot pedig a szövetkezet által közvetített, tiz év alatt törlesztendő 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% kölcsönrel fizetnek ki. Ha nincs szövetkezet, nem tudták volna megvenni, mert nem lett volna közvetítő; maguk erre a birtokra ekkora hitelt sehohsem kaptak volna.

Most kénytelen 2000 frtot összekovácsolni, megkell maguktól vonni minden nélkülözhetlen dolgot, le kell mondaniok minden élvezetről, nem jár sem bor sem pálinka, és mind ezt örömmel teszik, mert egy darab földhöz jutottak. Magok mondták, hogy inkább egész éven át burgundi répát esznek, csak legyen föld; hiszen csak az első év lesz nehéz, a többi évben már maga a föld fog segíteni, esetleg egészen meg fogja fizetni a törlesztésre esedékes részt.

Már most kérdem, ha nem volna szövetkezet, és nem történt volna meg a földvétel, megtakarítana és hasznosba fektetne-e — ez szegény nép 2000 frtot? Bizonytal nem. Elkallódnék, mint elkallódott egyébkor és nem lenne sem pénz, sem posztó. Míg a szövetkezet segítségével tiz év után lesz 10000 frt értékű birtok, vagyis tiz év alatt ötvenhárom szegény zsellér meg fog takarítani 10000 frtot. Nem megszívlelni való?

Hol volnánk a jólét terén, ha így kedték volna csak e század elején, és hová jutnánk, ha ezt a példát mindenki követné.

De hat a szövetkezet a tagok erkölcsére is, a mennyiben tiltva van minden erkölestelenség, becselenség és a kártya játék. Ezek a szövetkezetből való kizáratást vonhatják maguk után.

Öveges Alajos

főtanító és a Peér közs. hit szöv. ig. elnöke.

## Helyi hírek.

— **A negyedév végével tisztelettel kérjük előfizetőinket, akiknek előfizetésük lejár, hogy azt mielőbb megújítani szivesek legyenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás legyen.**

— **Püspökünk** ő méltósága tegnap a főrendiház legközelebbi gyűlésein résztveendő Budapestre utazott.

— **Fáklyás zene.** Boros Bálintot, városi biz. tagot a III. oszt. vaskorona-renddel történt kiténtetése alkalmából városunk közönsége f. hó 26-án este fáklyás-zenevel tisztelte meg, a mely alkalommal dr. Hantz Jenő tanár a lendületes üdvözlő beszédet. Az ünnepelt meghatva köszönte meg a polgári érdemek eme szép kiténtetését.

— **Disz-közgyűlés.** Városunk törvényhatósága f. hó 27-én püspökünk ő méltóságának és nagyszámu előkelő közönségnek részvételével disz-közgyűlést tartott, a melyen a főispán Boros Bálint érdemeit méltató, hatásos beszéd kíséretében nyujtotta át az ünnepeltnek a III. oszt. vaskoronarendet. Hérmán Mihály polgármester a tisztí karnak, Tabajdi Lajos a közgyűlésnek nevében üdvözöltek az érdemes férfiut, a ki lendületes beszédben köszönte meg a kiténtetést a királynak, a főispánnak és az üdvözlő szónokoknak.

— **A társaskör** f. hó 27-én d. e. 11 órakor a kör üvegtermében nagyszámu előkelő közönséggel disz-közgyűlést tartott, melyen régebbi határozatához képest ünnepiesen leplezte le 25 év óta elnökének, Boros Bálintnak és alelnökének Antal Dánielnek Majoros Károly helybeli kir. kath. főgymn. tanár által szépen megfestett képeit. Dr. Farkas Antalnak a gyűlést megnyitó beszéde s Ferenczy János jegyző által e tárgyra vonatkozó választmányi jelentés után dr. Lengyel Géza méltatta remek beszédében Boros Bálintnak s dr. Fejős István Antal Dánielnek érdemeit, melyeket a társaskör ügyeinek vitelében szereztek; mire lehullt a lepel a két szép arczkepről. Az ünnepelt két érdemes férfi meg hatva mondott köszönetet a közönség óváczioiért.

— **Áthelyezés.** Kormos Lajos m. szigeti m. kir. adótitstet a pénzügyi ministerium a helybeli kir. adóhivatalhoz áthelyezte. — Az igazságügyi-miniszter Persenszky Miklós hatvani kir. járásbirósági irnokot hasonló minőségben a helybeli kir. járásbirósághoz helyezte.

— **Diszébéd.** Rég nem volt városunkban oly népes 200 terítékű és oly sok lelkes felköszöntőben bővelkedő bankett, mint a Boros Bálint és Antal Dániel társasköri elnök tiszteletére mult vasárnap rendezett. Városunk hatóságának, társadalmának minden rétege képviselve volt, hogy kimutassa tiszteletét és becsülését városunknak eme két derék és érdemes férfira. A diszébédet Simontsits Béla főispán is megtisztelte jelenlétével. Az első felköszöntőt Boros Bálint ünnepelt mondotta a királyra. Azután egymásután állottak fel közéletünk jelesei és szónokai: Fekete Samu a királynét, Rácz István ref. lelkes a társaskör és vá-

rosi közönség nevében Boros Bálintot, Jandrisics János apát-plebános Antal Dánielt, Simontsits Béla főispán a törvényhatóság nevében Borost és Antal Dánielt, felolvasva Perczel belügyminiszter üdvözlő táviratát is, Lengyel Géza a főispánt, dr. Fejes István a kereskedelmi társulat nevében Antal Dánielt, Domahidy Ferencz volt főispán Borost, Kelemen Samu Domahidy v. főispánt, Ratkovszky Pál Borost, mint volt képviselőt, Hérmán Mihály a katonaságot, Pacor tábornok Borost és Antal Dánielt, mit a társaskör elnökei, Farkas Antal Borost, Simontsits főispán Hérmán Mihály polgármestert, Boros Bálint a társaskör jelenvolt tagjait, majd később Hantz Jenőt, a fáklyás zene szónokát s dr. Lengyel Gézát és ünnepség többi szónokait, Ludmann ezredes, Szatmáry Zsigmond, Juhász főhadnagy, végül Bugyi Gyula Boros Bálintot éltették. Az ebéd folyamán alatt érdeklődéssel hallgatta meg a közönség Ferencz Jánostól az üdvözlő táviratok nagy számát. Nyeneket küldtek br. Fehérvári Géza, Darányi Ignác, Josipovics miniszterek, br. Podmaniczky a szabadelvű párt enőke, Gajary sernátony, Mikszáth, Nedeczky stb. szabadelvűpárti képviselők, gr. Teley Géza, Pápai Sándor tábornok, A nagybányai részvénytakarékpénztár, Galba Lajos, Hehelein Károly, Nagy Béla, Kincsesy Antal, Stoll Béla, Nagy Bertalan, Asztai József. Az ebéd és kiszolgálás kifogástalan volt.

— **Szerenád.** A helybeli férfi dalegyesület elnökét, Hérmán Mihály polgármestert, szerenáddal tisztelte meg.

— **Ismét egy kiváló munka** hagyta el a napokban a „Pázmány-sajtó-t. A hirneves Dupanloup francia püspöknek „A ker. családanyák könyve” című kitűnő, a pápa ő szentsége által is dicsért igen korszerű műve ez, a mely mesteri kézzel tárgyalja a keresztény családanyának méltóságát és hivatását. Addig is míg e 25 ivre terjedő nagy-szabású művet, melyet Aiben Mátyás szentszéki ülnök, pápaikamarás nyug. főgyenasiumi ny. igazgató francia eredetű mintaszertű fordításban írtatott át irodalmukban bővebben ismertetőnk, most csak jelezve megjelenését a legmelegebben ajánljuk ép úgy a ker. családanyáknak, a kik ebből megbecsülhetetlen tanácsokra és irányításra találnak, mint a papságnak, a mely a házasság szentségének, a ker. családi élet és nevelésnek fejtegetéséhez mélyreható eszméket és anyagot merithet. Ara bérmentesen szállítva 1 frt. 20 kr. (vagy 4, esetleg 3 s.) Megrendelhető Szatmáron a kiadó-fordítónál.

— **Kölcei-köri esti előadások.** Dr. Schöber Emil a kör irodalmi szakosztályának felszólítására október hóban két előadásból álló cikket tart az életkor köréből. „Az élet tüzhelye” ezimen, előadásait bőségesen illusztrálva vetített képekkel. Ezen előadásokra felhívjuk a város özszes művelt közönségének figyelmét, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e valaki a Kölcsey körnek, vagy nem; ugyanazért meghívók sem küldetnek szét. Ma már nemcsak a fővárosban, hanem nagyobb vidéki városainkban is kezdenek meghonosodni az ékes előadás sorozatok, melyeknek feladata egyes tudományágnak népszerűsítése és általánosítása. Nem szárazon oktató, hanem érdekes és változatos előadások ezek, melyek e város intelligenciájának enciklopedikus műveltségét fokozzák, civilizációjának színvonalát emelik s megtermik az általános érdeklődését a tudományok minden ága iránt. Ismételve felhívjuk tehát a művelt közönség tömeges érdeklődést Dr. Schöber Emil előadásaira, melyeknek elseje október hó 9-én pénteken d. u. 5 órakor lesz a városháza dísztermében. A Kölcsey-kör irodalmi szakosztálya.

— **A „Szamos” szerkesztését** f. é. október 1-től kezdve dr. Hantz Jenő ev. ref. gymnasiumi tanár fogja átvenni.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Miksa Istvánt vasuti hivatalnokot hivatalos kötelességének teljesítése közben súlyos csapás érte. Tasnádon a kocsi tolatása vezetésénél oly szerencsétlenül siklott meg a robogó vonat kereke alá, hogy ez ballábát a csuklónál teljesen összezúzta. A súlyosan sérültet, ki a

n.-károlyi kórházba szállítottatott Dr. Jékel László és a sérültnek táviratilag értesített sógorával dr. Fecsel János tanárral hozzásiető dr. Kölcsey Ferencz orvosok azonnal megvizsgálták s nagyobb veszedelem elhárítása végett lábának összezuzott részét amputálták. Mélyen megindító a szerencsétlenségben azon feltűnő körülmény, hogy a szerető hitves még a szerencsétlenség megtörténte előtt mintegy megérezte azt s a szomorú valót feltárni akaró fitestvért megelőzve mondá el a szerencsétlenség lefolyásával részletekben is megegyező rémes álmát.

— **Az agarászat,** melyet a társaság f. hó 28-ra hirdetett elmaradt, mivel a Csehországból megrendelt 25 eleven nyul. lényeges kellék az agarászathoz, nem érkezett meg ez időre.

— **Hymen.** Bene Gusztáv mozdonyvezető Budapestről a napokban esküdt örök hűséget Jurácskó Kornéliával, özv. Jurácskó Dánielné kedves leányával. — **Fogaras** Károly az „Ecsedilap lecsapoló társulat” mérnöke eljegyezte Balika Mariskát, Balika Sándor kir. kataszt. nyilv. biztos és neje Bernáth Ilona leányát. — **Lang Károly** kartali uradalmi mű kertész f. hó 26-ikán jegyezte el Schuster János helybeli iparos kedves leányát Teréz kisasszonyt. — **Muhi Zsigmond** a „Csenger és Vidéke takarékpénztár” könyvelője eljegyezte Kölcsey Zsigmond udvari birtokos kedves leányát, Ilonkát. — **Gillyén Sándor** m. kir. folyammérnök e hó 12-én esküdt örök hűséget Hallósy Palma kisasszonnyal, Hallósy Jenő sztojkai fürdőigazgató bájos leányával.

— **Kinevezés.** Pászkan János jogszigorlót, városunk egyik közbeesülésben álló polgárának fiát, a belügyminiszter a székes főváros államrendőrségéhez 500 frt segítődíjjal gyakornokká nevezte ki.

— **Meghívó.** A szatmári katolikus leányegyesület 1896. október hó 11-én, azaz vasárnap, a Szatmárnémeti társaskör helyiségében zártkörű szüreti mulatságot rendez. Belépti díjszemélyenkint 50kr. A szüreti mulatság az egyesület helyiségéből indulva, diszfelvonulással este 7 1/2 órakor kezdődik. A meghívó kívánatra előmutatandó. A szüreti mulatság következő részekből áll: 1. A csösznök és csösznök felvonulása. 2. A hegyi törvények kihirdetése a notárius által. 3. A szüretelés, azaz szőlőlopás. (Itt általunk megjegyeztetik, hogy lopni ugyan nem szabad, de a hol nem látják, ott lehet.) 4. A csösznök és a csösznök táncza. 5. Általános táncz, a meddig jól esik. 6. A csösznök közt egy torta, a csösznök közt a szüreti koszoru kisorsolása. 7. Büntetések 10—30 krig terjednek. Hegybiróság: Főbíró Litterczky Endre. I. Hegybiró: Gábel József. Esküdtek: Tóth Sándor, Bölönyi László. II. Hegybiró: Morgenthal Antal. Esküdtek: Vajnay Lajos, Hajtájér Pál. Notárius: Deák Kálmán. Csöszleányok és csösznök: Fekete Teréz, Nevezky Juliska, Balácsi Mariska, Cserney Giza, Baeskovszki Laura, Nevezky Mariska, Suta Emelka, Pásztor Ilonka, Tereh Mariska, Szabó Ilonka, Fekete Anna, Veszprémi Zsuzsika, Léderer Irma, Bugyi Piroška, Léderer Róza, Hancs Péter, Szilágyi József, Heifel Gyula, Kosztin Sándor, Feifer Károly, Kinál Antal, Fazekas Imre, Polonyi Károly, Inglik József, Csorba János, Kalik István, Fűrész József, Heifel Sámuel, Csizék Gyula, Inglik Pál, Puttonosok: Szabó István, Pásztor Károly. Pénztárnok: Polyánszky Miklós. Ellenőrök: Morvay János, Csedreky Bertalan. Tánczrendező: Szilágyi Gyula, Bottyán István. Rendezők: Bajdik Mihály, Grenczner József, Hevesi József, Juresó Antal, Kelemen Antal, Kazsimir Béla, Nagy Ferencz, Rakovszki József, Rozák András, Szeremy La-

jos, Szabó István, Szakmári Pál, Szárnay Lajos, Ulicsni András, Zagyva István.

— **A tegnapi löverseny.** A szatmári megyei gazdasági-egyesület által f. hó. 29-én, d. u. 2 órakor rendezett löverseny a rossz idő dacára is fényesen sikerült. Összesen hat futam volt; a legnagyobb érdeklődés a IV. és V. futamokat kísérte. A verseny eredménye a következő. I. Földművelők versenye. Futott 5 ló. Első lett Laki Lajos lova, Czegő József a 2-ik és Nagy Zsigmondé 3-ik. — II. Asszony-ságok díja. Futott 4 ló. Első: Domahidy István 5 éves sárga kancája (lov. Torday M.) Második Kállay Szaboles id. pej kancája. Harmadik Kovács Jenő id. fakó kancája. III. Katonatisztek versenye. Futott 5 ló. Első Viczeny Gyula h. főhadnagy id. sárga heréltje (lov. a tulajdonos.) Második Eötvös Béla h. őrnagy 8 éves pej heréltje. Harmadik Ludmann Gyula honvéd ezredes 7 éves sárga heréltje. IV. Szatmárnémeti nagy díj. Futott 6 ló. Első Lip-tay Béla id. pej méne (lov. Pejacsevics gr.) Második Beöthy Pál 5 éves pej heréltje. Harmadik Jármí József id. pej heréltje. — V. A gazdasági egyesület díjai. Futott 6 ló. Első Szerdahelyi Agoston 4 éves pej kancája (lov. Balika) Második Domahidy Elemér sárga p. heréltje. Harmadik Kovács Jenő 5 éves fakó kancája VI. Földművelők 2. versenye. Futott 5 ló. Első Székely Mihály lova Ombodról, második Nagy Sándor lova Homoktról, harmadik Csehi Ferencz lova Poresalmáról.

— **Szállítók figyelmébe.** Folyó évi október hó 14-én a cs. és kir. élelmezési raktárnál Nyiregyházán nyilvános árlejtés fog tartatni: és pedig, 1897 január 1-től 1897 december 31-ig terjedő időre szükséglenő és a cs. és kir. csoportok nem különben a m. kir. honvédség Mármaros-Szigeth, Szatmár és Nagy Kálló állomásain elfogyasztandó kenyér és zab, Ungvár és Munkács állomásokon csak is zab, szállításának biztosítására. Bővebb fölvilágosítás a cs. és kir. élelmezési raktár parancsnokságától Nyiregyházán nyerhető.

— **Katonakötelesek figyelmébe.** A véderőről szóló 1889-ik évi VI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott hivatalos utasítás I-ső rész 20 és 22 §§ai értelmében az 1897. évi ujoncozásai előmunkálatokhoz tartozik a város területén illetékes és nem illetékes, de itt tartózkodó mindhárom korosztálybeli állításra kötelezettek, az az: 1876. 1875. és 1874-ik évben születetteknek összeírása is. Felhivatnak tehát e szabad királyi város területén tartózkodó itt illetékes és nem illetékes mind a három korosztálybeli hadkötelezettek, hogy a városházánál levő katonai ügyosztálynál összeírattatás végett folyó évi november végéig annál inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben ellenők az 1889 évi VI-ik t. cikk 25 §sa értelmében a büntetés egész szigorral fog alkalmaztatni. Tudomás végett az idézett 35. §. egész terjedelmében itt közöltem. 35. §. A legközelebb ujanecz állításra felhívott korosztályokba (38 §.) álló mindegyik hadköteles tartozik a megelőző év november havában beíratása végett illetőségi községének avagy állandó tartózkodás helyének előjáróságánál, akár írásban, akár személyesen előszóval jelentkezni. A ki ezen jelentkezést; a nélkül, hogy legyőzhetlen akadályok hátráltatták volna, el mulasztja: kihágást követett el és 5 forinttól 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Szatmárt 1896 szeptember 18-én. Kiss Gedeon főkapitány.

— **A budapesti Plasticon** újabb látványossággal gyarapodott. A budhisták tanát a lélekvándorlásról mutatja be megérzékítve, nagy feltűnést keltve.

## Vidék.

### Nagy Károly, szept. 28.

Protestáns kör alakult a minap városunkban. A kálvinisták legényegyesületet akartak csinálni mivel azonban igen csekély számú lehetett volna ez a kálv. legényegyesület, a lutheranusokkal kezét fogva protestáns kört csináltak. A felhívás azt mondja, nem akarnak a körben politizálni, felekezeti békétlenséget kelteni, csupán mivelődni és szórakozni. Elnöknek a két tiszteletest s egy megyei hivatalnokot választottak. Alapszabályaikat eddig a miniszter meg nem erősítette.

Életrevaló tervezés. Lázár Elemér mérnök azt javasolja, hogy az ecsedi-láp lecsapolásával nyert 40,000 hektárnyi területen valami hasznos növényt ültessenek s ezt nagyban dolgozzák fel. Ilyen lehetne p. o. olajgyártás, repeze és napraforgó magvából vagy répacukor gyártás. Csak az a kár, hogy rettenetesen bombasztikusan írta le gondolatait a mérnök ur. Jót akar, de nem bírja megérlelni magát. Meglátszik, hogy technikát végzett, hol sokat tanulnak, de előadni nem tudnak. Már pedig a közönség értelméhez ügyesen megírt dolgokkal kell hozzáférközni. Különbösen semmi sem lesz tervéből.

Közigazgatási slendriánság. Épületes meghívót olvasunk a megye hivatalos lapjában a főispán aláírásával. Mivel az állandó választmány a megyei költségvetést előzetesen nem tárgyalta, sem előzetes véleményt róla nem adott, kénytelen a főispán az októberi közgyűlést október 1-ről 22-ikére elhalasztani. Ugyan mit csinálnak e jó urak az állandó választmányban, hogy rá nem érnek ilyesmire?

2% megyei pótdadó. Napidíjas állásokat akarnak a megyénél s a csengeri, szalkai, erdődi és sz.-váraljai szolgabirosgoknál rendszeresíteni. Ez a múlt évi defizittel 16331 frt megy, mit az októberi közgyűlés 2% pótdáddal akar betereníteni. No lesz megint veszekedés!

Csóka szintársulata vasárnap bucsuzik el tőlünk. Bizony leverő dolog, hogy a nagykarolyiaknak még ilyen jó társaság sem kellett. A szolidabb mulatságok úgy látszik nem tetszenek itt. Az előadásokból a Goldstein Számi és Száli, Méltóságos Csizmadia, meg a Oh Margarethám tetszetek. Valamire való darabokat 20—30 szál ember nézte. Annak is a fele ingyen jegyes, eseléd meg egyéb volt.

Alapítványok. Ft. Vanke József úr aranymisés áldozópap aranymiséje emlékére 412 frt alapítványt tett a helybeli iskoláknál. A gymnasiumi segélyző-egyesület 200 frt, az elemi fiú iskolák 100 frt, az apáca iskolák szintén 100 frtot kaptak, s a millenniumi alapnak 12 frt jutott. A ki tudja, mennyi önmegtartózkodásba kerül egy szerzetesnek csak némi összeget is megtakarítani, kell hogy a legnagyobb megilletődéssel fogadja ez adományokat azon férfiu kezéből a ki 50 esztendeig szolgálta az Urat hitben és alázatosságban, életének munkabíró napjait az ifjúság nevelésének szentelte és öreg napjaiban is mint lelki atya lelki vigasztalást nyújt azoknak, kiknek lelke összezuzódott, kiknek szíve sajog a kapott sebekből.

**Dobó-Ruszkán** szept. 26-án a gróf Butler-féle birtok területén eséplés közben a vigyázatlanság lángba borította előbb

8—10 kazal szalma készletet, majd a nem messze fekvő óriási esürt, innen a nyugati szél tovább vitte a ló- és szarvasmarha istállóra s csakhamar lángtenger borította el a mult őszszel épült óriási istálló és eseléd-akás épületét. Rövid 1 óra alatt valóságos tüztenger hullámozott a dobó ruszkaiak előtt, kiknek falujától alig pár száz lépésnyire rombolt óriási erővel a pusztító elem. Csakis hálával tartoznak az isteni Gondviselésnek, hogy nem keleti irányból fujt a szél, különben a legnagyobb valószínűség szerint ismét porrá égett volna a falu, miként 9 évvel ezelőtt épen ebben az időszakban. A tűz romboló ereje megtörhetlen volt, amennyiben pár pillanat alatt óriási mérveket öltött s a tüzoltásra szükséges felszerelések gyarló volta mellett közelben sem kutak, sem másféle álló vagy folyó vizek nincsenek. A teljes lokalizálás csak másnap délre sikerült; 23-án reggel ugyanis a dobó-ruszkaiak utasítva lettek, hogy a még folyton lángoló szalma kazlakat és a magtárban égő buza- és bökköny termést a falu jól felfogott érdekében is teljesen eloltani siessenek. Ugyancsak f. hó 12-én az esti órákban Gálocs szomszédfaluban is tűz támadt, 3 lakóház égett le, több istálló, ezek egyikében 1 tehén, de hála Istennek! sikerült a pusztító elem tova terjedésének útját állani.

**A nagybányai** kaszinó-egyesület szeptember 23-án este diszes lakomával ünnepelte meg Széchenyi István gróf születése napját. A lakomán, melyen nagyszámú közönség vett részt, Bencsik János gimnáziumi tanár lelkes felköszöntőben emlékezett meg a legnagyobb magyar felejtethetlen érdemeiről.

**Mármarosból** írják: Egy valovai gazdag zsidónak, R. S.-nek leányát a szülők tudta nélkül és akarata ellenére eljegyezte egy szegény boltos legény, W. I., R. S. felháborodott, hallva ezt, annál is inkább, mert leányának gazdag kéréje, R. G. akadt. Az orthodoxoknál az eljegyzés is kötelező és R. S. kétségbe volt esve, kínált W. J.-nak 3000 frtot, ha a gyűrűt visszaadja, már csak azért is, mert R. S.-nek „Vorscheus auf Mitgift”-et adott, üzleti érdekei is követelték a jó partit. W. J. azonban hallani sem akart a dolgról. R. S. az anyakönyvvezetőhöz H. hoz ment tanácsért, a ki meg is biztatta, hogy a kis Szurat hozzáadhatja R. G.-hez és W. J.-nak nem is kell adnia 3000 frtot. — Hogyan? — Az új törvény szerint polgári házassággal. És R. S. ezt felelte. — Inkább fizetek én még 2000 frtot a W.-nek de ide nem hozom a lányomat; megverne az Isten. Egy jellemző eset ez a sok közül. Kinek kell hát a polgári házasság? Az igaz keresztény felzudul ellene, most nem kell a zsidóságnak sem.

**Ungvármegye virilitái.** Ungvármegye központi választmánya a vármegye legtöbb adót fizetőinek névsorát összeállítá. Első helyen áll: Weinberger Albert 4849 frt 76 krral, aztán gróf Hadik Endre 3701 frt 40 kr., gróf Török Napoleon 3651 frt 96 kr., László Pál 2153 frt. Nehrebeczky György 1647 frt 24 kr., Ujhelyi Lipót 1536 frt 67 kr., Borsai Miklós 1507 frt 88 kr., Klein Nándor 1358 frt 99 kr., báró Vécsey József 1353 frt 01 kr., Guttmann Izidor 1276 frt 17 kr., dr. Virányi Sándor 1131 frt 77 kr., Brodi Zsigmond 1074 frt 71 kr. A többiek adója 1000 frton alul áll; az utolsó virilita 165 frt adót fizet. Az ismertebb birtokosok adója így áll: Kende Zsigmond 779 frt 04 kr., Kulin Aurél 731 frt 74 kr., Tomcsányi László 658 frt 56 kr., Bernáth Dezső 593

frt 36 kr., Haraszthy Gyula 541 frt 08 kr., Fireczák Gyula 518 frt 64 kr., Bernáth Zoltán 515 frt 35 kr., Kende Péter 468 frt 19 kr., Hampel János 456 frt 24 kr., báró Vécsey Alajos 388 frt 44 kr., dr. Novák Endre 344 frt 98 kr., Finczeiczky Mihály 339 frt 02 kr., Dier Lajos 337 frt 56 kr., Szieber Ede 327 frt 52 kr., Gebé Viktor 255 frt 68 kr., Laudon István 221 frt 88 kr., Mocsáry Béla 210 frt 67 kr., dr. Ivántszy László 181 frt 89 kr., Vilesek János 170 frt 70 kr. A viriliták között nagy számmal vannak képviselve az izraeliták, a 131 közt 60-an.

**A munkácsi** honvédkórház átadása f. hó 20-tól 25-ig tartott, azonban az átvétel nem történt meg, minthogy a bizottság még több dolog megtételét követeli. A bizottságban a honvédelmi miniszterium részéről Macségi Béla százados és Ember József honv. alhadbízott, a kassai ker. parancsnokság részéről Bohotinszki ezredes Becsey százados Kiss főhadnagy és Elbel törzsorvos, a kir. építészeti hivatal részéről Káldi Gyula főmérnök, orvos szakértőül dr. Széll Kálmán s Munkács város képviselőjében Cseh Lajos polgármester, vettek részt; h. elnökül Forgách János prépost volt félkérve.

**Ung vármegye** alispánja tekintettel a vármegye, de különösen a kaposi járás területén uralkodó ragadós száj- és körömfájásra, a f. október 12-én Nagy-Kaposra, valamint az okt. 5-ére Ungvárra hirdetett országos vásár megtartását betiltotta.

**A munkácsi** nőegylet 25 éves jubileumának megünneplésére az egyesület választmánya mint rendezőbizottság már megtette a kellő előintézkedéseket. A meghívók e hét folyamán szét küldetnek.

**Makarvia** község lakossai már két ízben megadályozták a bíróság küldöttéit hogy a bírósági határozat értelmében a község és uradalom birtoka között meghatározott határ vonal kitűzésék. A bíróság előbb három csendőrrel, majd e hó 22-én már 21 csendőrrel vonult ki. Mig az első alkalommal 40—50 felvegyverkezett férfi állott ellen a határ kijelölésének. most már t. i. 22-én kaszákkal, villákkal — állítólag a bozótban ötven férfi pus kával felfegyverkezve — az egész falu: aszony és gyermek vonult ki, hogy megvédelmezzék tulajdonuknak tartott birtokukat. A végrehajtással megbízott küldöttek látva a fanatizált tömeg komoly ellenállását, nehogy vérontás forduljon elő, ezzuttal is mellőzték a határozat illetőleg az ítélet foganatosítását. A nép oly kihívólag viselte magát, mikor látta a végrehajtás elmaradását, hogy a csendőröket nyíltan csufszavakkal illette. Beavatottak azt állítják, hogy titkon bujtoztatják a népet az ellenállásra. A kik a népre hathatnak, megmagyarászatnák, hogy a bíróság a maga határozatának a legerősebb katonai segítség igénybe vétele mellett is érvényt fog szerezni. Egy azonban nagyon hibáztatandó s ez az: miért engedte meg az uradalom ide fejlődni a dolgot s miért nem védte meg birtoka határvonalát — mondják sokan — akik nem tudják, hogy a kérdéses terület a Szernyemoesárhoz tartozik, a hol nagyon sok ideig nem lehetett a moesárban állandó határvonalat húzni.

**A beregme gy ei** központi takarékpénztár eddigi pénztárosa Paksy Gyula a intézet igazgatójává választatván, helyére pénztárosul Stenczel Mihály gazd. egylet titkár, nevezett intézet egyik igazgatósági tagja, választatott.

**Apácák** Biharmegye közkorházában, Bihar vármegye közkorházának igazgató választmánya e hó 24-én rendkívüli gyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya a megyei közkorházban az 1897. év január hó elsejétől betelepítendő apáca-ápolónőkre vonatkozólag megtartott tárgyalás eredményeképp bemutatott szerződés-tervezet felülvizsgálata képezte. E szerződés szerint a Mallesdorfi Szent-Ferencrendi anyaház ápoló nővérei közül tizenöt nővért telepítenek be a közkorházba. E tizenöt nővér közül egy főnöknő, 13 ápolónő és egy a nővéreket kiszolgáló apáca leendő. A vármegye kötelezi magát, hogy a kiszolgáló apáca kivételével a többi 14 nővérnek havonként előre fizetendő 20—25 frt. biztosít. Ezenkívül biztosít bebutorozott szabadlakást, megfelelő mellékhelyiségekkel, iütéssel és világitással,

## Hazánk.

**Hír szerint** a biboros hercegprímás Munkácsinak örökbecsű művét az „Ece Homot megvenni szándékozik a lipótvárosi bazilika részére. A hercegprímás e vétele vallásos hazafias szentpontból szavakkal kinem fejezhető horderővel bírta. A nemzet adjon hálát a Gondviselésnek, hogy oly egyén ül az esztergomi érseki széken ki míg egyrészt látnoki szellemével bevilágítja azt az utat, melyben az új ezredévben haladni kell a magyarnak hogy nagyságát és boldogságát felragyogtassa, s addig másrészt tetteivel és áldozatkészségével ő maga készíti elő a talajt s távollítja el a haladás akadályait.

**Vaskapu megnyitása.** Szept. 28-án ünnepségek között, három király jelenlétében nyitották meg a Vaskaput. Nyitva tehát kelet kapuja. Halhatatlan érdemei vannak a nagy mű elkészítésében Baross korán elhunyt miniszterünknek. A vaskezü és vasakaratu miniszter valóban sziklába véste nevét, mely a nagy műben örök időre fenn fog maradni.

**A képviselőház feloszlásáról** írja a M—g, hogy ő Felsőge sokáig ellentállott a kormány kívánságának és nem akart hozzájárulni a Ház időelőtti feloszlásához. Segítségére jött azonban Bánffy Goluchovszky külügyminiszter, aki előterjesztette a királynak, hogy a külügyi viszonyok nem engedik meg, hogy tavasszal a monarchia egyik államának képviselője ne legyen szervezve. A külügyi viszonyok — Goluchovszky szerint — feltétlenül kívánatosak, hogy tavasszal az állami képviselő kérdésé teljesen tisztázva és rendezve legyen. A király Goluchovszky előterjesztését megfontolás tárgyává tette és így határozta el magát arra, hogy a képviselőház feloszlásához az engedélyt megadja. Az új képviselőház összejövételének napja november 20-ikára van téve. A választásoknak tehát okvetlenül ezt megelőzőleg november első felében kell megtörténniök.

**Öröm a királyi családban.** Mária Valéria főhercegné szept. 24-én este háromnegyed 6 órakor egy egészséges leány gyermeknek adott életet. Anya és újszülött jól érzik magukat.

**Revízió a kormánypárton.** A liberális sajtó mind a mai napig kigyót békát kiáltott mindazokra, a kik az ugynevezett egyházpárti reformok revízióját széljűkúra irták. Mindamellett azonban a revízió eszméje oly termékeny talajra talált az országban, hogy legujjabbán a kormány maga is a revízióra kezd spekulálni és megengedte, hogy egyes kormánypárti jelöltek fölolvassák programjukba a revíziót. Így Bánffy Dezső báró, miniszterelnök megengedte Polgár Dénesnek

Semsey Lászlónak és Laskó Istvánnak, hogy revizionista liberális programmal lépjenek föl, különben a kerületek, melyekben ezek a jó urak föl akarnak lépni, elvesznének a kormánypártra nézve. A kormánypárti Politikai Értesítő legutóbb egy befolyásos kormánypárti képviselő nyilatkozatát is közli, mely szerint a néppárt a revízió kérdésében okvetlenül ezélt fog érni.

**A lourdesi zárandoklat.** A lourdesi zárandokok mintegy 70-en f. hó 25-én reggel indultak el Budapestről a déli vasut pályaudvarából. A bucsajárókat Bogisich Mihály ezimzetes püspök vezeti. Ez már az ötödik zárandoklat, mióta Nogáll János püspök az első nemzeti zárandoklatot Lourdes-ba vezette.

**Uj főrendi tag.** Bródi Zsigmondot, a Neues Pester Journal tulajdonosát és főszerkesztőjét a király kinevezte főrendiházi taggá.

**Agrárpárt.** Károlyi Sándor gróf elnökléte alatt tegnapi tartott értekezletén elhatározta a magyar gazdaszövetség választmánya, hogy mint politikai párt haladéktalanul szervezkedik, népgyűléseket rendez és külön párt gyanánt fellép a képviselőválasztásoknál. Három lapot fog kiadni: egy heti lapot a nép számára, egy másik hetilapot az intelligencia számára és egy havi folyóiratot. A közjogi alap nem pártkérdés, csak az agrárprogram.

**Az olcsó új rend.** A liberális egyházpárti reformokról annakidejében azt mondták, hogy nem fog többé kerülni 800 ezer forintnál. Azóta elmúlt másfél év, s e másfél év alatt a költségek megnövekedtek: 979.354 forintra, — legalább ennyi van felvéve a jövő évi költségvetésbe. Persze e mellett legalább hatszor annyira tehető az anyakönyvvezetés költségeiből a községek vállaira nehezedő teher, ugy, hogy tulzás nélkül 6—7 millió forintra tehetjük az olcsónak nevezett állami anyakönyvvezetést.

**Néppárti gyűlést** két helyen tartottak f. hó 20-án, vasárnap. Ürményben (Nyitra megyében) gróf Hunyadi Imre elnökléte mellett több ezer főnyi hallgatóság előtt gr. Zichy Nándor, dr. Prohászka, dr. Zelenyák és dr. Major szónokoltak. Gróf Zichy beszéde melyben a hazához, királyhoz való hűségre serkenté a lelkes hallgatóságot, óriási hatást keltett, valamint azzal is, hogy a néppárti politikának a nemzetiségekre vonatkozó programpontjait kifejté. A legszebb rendben lefolyt gyűlés végén gróf Zichy dr. Prohászkat a kerület képviselőjéül ajánlta, mit a hallgatóság kiváló tetszéssel fogadott.

N a g y - M á r t o n b a n (Sopron m.) gróf Zichy Aladár elnökölt. Kivüle Rakovszky és Marsovszky földbirtokosok beszéltek. Különösen Rakovszky es. és kir. kamarás szavai ragadtak el a hallgatóságot, mely a szakadó eső daczára szépen kitarított a szónoklatok alatt. A liberális sajtó szörnyen sopánkodik azon, hogy a magyar főrendek egyik kiváló alakja gr. Széchenyi Kálmán is részt vett ezen a néppárti gyűlésen.

**A vérvád.** Érdekesítő tárgyalása volt hétfőn a budapesti sajtóbiróságnak. A vádlottak padján Bonitz Ferencz lapszerkesztő ült, aki ellen két rendbeli, vallásfelekezet elleni izgatás ezimén emelt vádat Hammersberg Jenő kir. főügyész. Az első vád Bonitz ellen az volt, hogy mikor a Magyar Néplap politikai hetiujság német kiadásban is megjelent, előfizetői felhívást bocsájtott ki, amelyben hevesen kikélt az egyházpárti törvények ellen. A másik vádat Bonitz ellen Freymuth Bernandin „Zsidó vérgyilkosságok

története napjainkig“ ezimű könyvének fordítása miatt emelte az ügyész. E mű felsorolja a zsidó rituális gyilkosságokat Damaszkus és Trienttől egészen Tisza eszlárig. A gyilkosságnak első oka a keresztények elleni gyűlölet, melyet már gyermekkorukban szívnak magukba a zsidók, akik azt vélik, hogy a gyilkosság által Isten előtt kedves dolgot cselekszenek. A második ok, hogy a vért babonás ezélokra gyógyszerként stb. használhassák. A harmadik okuk pedig, hogy véleményük szerint lelküket az örök kárhózzattól megmenthessék. E mű, mely Németországban 6 kiadásban jelent meg, átesuszt az ottani szigorú cenzurán; ellenben nálunk a „szabadsajtó“ hazájában, megbotránkozott rajta a zsidó-liberalismus és tüzet kiáltott. Az esküdtszék azonban nem talált a műben semmi izgatást, s így Bonitz Ferenczet, az „Alkotmány“ felelős szerkesztőjét majdnem egyhangulag fölmentették.

**Érdekes levelet** irtak a D. Volksblatnak Miskolezról: Miskolez Borsodmegye székvárosa bizonyos hirre tett szert az újabb időben ama híres viczinális révén, melynek vashidját fából építette a liberális Miklós Gyula. A város 30.000 lakosa között 10.000 zsidó. Hogy ez választott nép mennyire érti a hatalom kézrekerítését, tisztán láthatják Miskolezon. A hosszú napon 283 üzlet közül 214 zárva volt. Nincs keresztény rövidárúüzlet, uri és női ruharaktár, cipőraktár az egész városban. A tíz városi kávéház közül nyolcz zsidó kézben van. Keresztény trafik egyetlen egy sincs. A hosszú napon a földhántózsde és speciális szivarok boltja is zárva volt. Az orvosok és ügyvédek egy-kettő kivételével mind zsidók. A „Borsodi-Miskolezi Gőzmalom“ igazgatója zsidó. A város bérletei egytől-egyig zsidó kezében vannak, még a bérkocsivállalat is zsidó-é. Van itt a zsidóknak külön gabona tőzsdéjük, hol a szegény gazdának előírják a gabona árát. Szóval minden zsidó kezében van. Így panaszkodik a levelező.

**A rabkenyerek titka.** A mult héten tizennégy nehéz rabot szállítottak át Budapestről a veszprémi fogházba. Megérkezésük alkalmával átkutatták őket, sőt a kezükben levő profontos rabkenyereket is megvizsgálták. Amint később kiderült: nem hiába. Ugyanis a kenyereket ketté szelvéen, azok némelyikében közönséges fanyelű, de élesre fent tót bicskát, erős, apró éreráspóló reszelőket találtak, egyik kenyérben papiros és plajbász is volt. Mindeme tárgyakat nem beledugva találtak a kenyerekben, hanem belesütve, ami bizonyossá teszi, hogy a raboknak einkostársaik is vannak. A nyomozást megindították.

## Külföld.

**Róma.** Olaszország szabadelvű köreiben is gyakran hallatszottak hangok, hogy hiba és szerencsétlen gondolat volt Rómát elfoglalni s Olaszország fővárosává tenni. Különösen Turin nem tudja elfelejteni a veszteséget, mely a szárd király távozásával érte. Most vetette fel ismét ezt az égető kérdést egy olasz politikus, aki hazája közügyeinek intézésében előkelő szerepet játszott s aki ugyancsak nem „klerikális“ gondolkozásu. Ez a politikus is ugyanarra a következtetésre jut okoskodása folyamán, a melyre a „klerikálisok“, t. i. hogy Róma a papáé és hogy mint főváros szerencsétlensége Olaszországnak. Az említett cikk néhány nap előtta Gazetta di Torino cz. liberális lapban ilyen ezimű jelent meg: „Róma többé nem fővárosa Olaszországnak“ s kettős

fontosságú először eredeténél, másodszer a szomorú emléknappal (Róma elfoglalása) fogva, melynek alkalmából napvilágot látott. A cikk írója természetesen találja azt a gondolatot, hogy Rómát, hol annyi emlékmű figyelmeztet a régi nagyságra, a világ egykori fővárosát Olaszország fővárosává kell tenni. De — folytatja — mi köze van a pápák Rómájának, a mai Rómának a régi Rómához? Emlékeit nem vitatom el, hanem tagadom, hogy alkalmas volna arra, hogy egy tegnap született államnak fővárosa legyen. Róma emlékmű. Róma szentély, de sem egyik, sem a másik tulajdonságánál fogva nem lehet egy ma született nemzet polgári, politikai és társadalmi életének központja, gyűjtőpontja; mert itt új elemeknek új viszonyok között új benyomásokra és erőkre van szüksége. Mi, akiknek nyugalomra, összetartásra, szabadságra, élénkségre van szükségünk, oda telepedtünk le, ahol mindentől meg vagyunk fosztva, vagy lealább elzárva. Rómában csak vendégek vagyunk, otthonunk ott nincsen. A királytól kezdve, aki a pápának egy régi palotájában lakik, melyet ezek joggal követelnek vissza magoknak, minden egészen a montecitorioi levő parlamenti épületig, a pápák régi törvényszékéig mindent más követel vissza, s mindent csak használunk. Ilyen körülmények között lehet-e azt mondani, hogy az olasz kormány Rómában otthon van? Arról nem is szöveg, hogy az igazi rómaiak a parlamenthez és kormányhoz tartozókat idegeneknek tekintik és pedig terhes, vexáló s sok tekintetben ártalmas idegeneknek. Végleges távozásuk alkalmával a lakosság nagy többsége megkönnyebbülten sóhajtana föl. Ez a valóság. Mindenki tudja. De hát akkor miért nem vonják le belőle a következtetést? A cikkíró ezek után azokat az előnyöket rajzolja, melyeket mindkét rész élvezne, ha barátságos viszonyban egymás mellett állna a pápák által kormányzott Róma és az olasz királyság; viszont reámutat a veszélyekre, melyeket a pápaság és Olaszország ellenségeskedése magában rejt. Aztán így fejezi be: Gondolható-e, hogy mindaz úgy mehet ezentúl is, mint eddig? Részemről nem hiszem. Azon az uton sohasem fogjuk elérni az államok első és legszükségesebb kellékét: az állandóságot.

**Ausztriában** a konzervatívok jelentéken diadalt arattak. Az Alsó- és Felső-Ausztriában megejtett tartománygyűlési választásoknál valamennyi keresztény-konzervatív jelölt megválasztott; a liberálisok egyetlen egy jelöltjüket sem tudták diadalra segíteni.

**Az angolok Dongolában.** Kitchener basa, az angol-egyiptomi expedíció parancsnoka a napokban elfoglalta Dongolát. A máhdisták ütközet nélkül vonultak vissza s üresen hagyták ellenségeik kezében eddigi főhadiszállásukat. Ezzel a máhdisták ellen tervezett expedíció első fele befejezettnek tekintendő. A Nilus mentén most már Dongoláig minden az angol-egyiptomi csapatok kezében van s így biztosítva van az út, melyen jól felszerelt újabb csapatokat, élelmiszert s fegyvereket szállíthatnak Khartum felé. Az eddigi ütközetekben ugyszólván semmi veszteséget sem szenvedtek. Kitchener csapatai kitűnő tűzérőségükkel a kellő távolságból semmisítették meg a támadó máhdisták csapatait.

**Nihilisták mozgalmá.** Szent-Pétervárott ismét voltak nihilista letartóztatások, amelyeknek nagy jelentőséget tulajdonítanak. A titkos rendőrségnek feltűnt egy ház Szent-

Pétervár legfelsőbb utcájában. A rendőrség kibérelte a szemközti fekvő házat, megfigyelte hogy kik járnak-kelnek a házban, végre körölfogta azt és a házban lévő néhány embert letartóztatta. Az operációt fényes nappal olyan ügyesen végezték, hogy a szomszédos házak lakói mit sem vettek észre. Az összeesküvés szálai elvezetnek a tudományos akadémiáig. Igen súlyosan van kompromittálva dr. Fejt, az akadémia szolgazemélyzetének orvosa, továbbá több fiatal tudós, akik az akadémiánál vannak alkalmazva. A házban mindenféle iratokon kívül találtak fegyvereket, dinamitot, egy egész nyomdát, amelyből az utolsó proklamáció is kikerült.

**Angolország** katolikusai között nagy a lelkesedés egyházunk iránt. Ezt mutatják a következő esetek: Shefiels, a nagy gyár városban fölkérték a kath. herezeget, Norfolkot a polgármestori állás elfoglalására. Ripon városa pedig ugyancsak ily ezébből kereste meg lord of Ripon urat, Angolország szabadkőműveseinek volt nagymesterét, ki nemrég a kath. egyházba visszatért. Mindkét főúr, kik egyházunknak díszjei, a felajánlott állásokat elfogadták.

**Franciaországnak volt ministere,** Turquet Ödön, Párisban belépett a sz. Ferenczrendiek harmadrendjébe. Nyíltan hirdette, hogy csakis házassága akadályozta meg, hogy hajlamának megfelelően a szerzetesi öltönyt magára ne öltse. Saját állítása szerint az életben nem egy tévedést követett el; tanulmányozta a protestantizmust, a budhizmust, de azért szerencsésen mégis visszatért gyermekkorú odaadásához, az anyaszentegyházba.

**Straszbúrgból** igen ritka ünnepélyről értesítenek a lapok: P. Eckert T. primíciáját tartá, mely alkalommal 3 fitestvére assisztált neki. Ezek közül az idősik jesusita, az utána következő redemptorista, a harmadik pedig a „Szeplőtelenül fogantatott boldogságos sz. Szűzről” nevezett társaságnak tagja Lourdesban. Egy családban 5 fölszentelt pap, kik különböző szerzethez tartoznak! Mily boldogok lehetnek ezek szülei?!

**Sir Charles Hallé.** A zenei körökben jól ismert nagy zongoraművész, Hallé, nem régen hunyt el Londonban. Néhány évvel ezelőtt visszatért volt a kath. egyházba, s ezen időtől fogva életét egészen a kath. szellemben vett jótékonyágnak szentelte. Az apai szeretet és lelkiismerete között vívott nehéz küzdelem után végre megengedte kedves leányának, hogy valamely szerzetbe lépjen. Erős, tántoríthatatlan hite és benső szeretete a kath. egyházhoz segítette őt e nagy harcában. Végzettségén a manchesteri püspök is megjelent, a ki fényes ékesszólással meggyőzően ecsetelte az elhunyt nagy művész valódi, tettekben gazdag kath. életét, melynek hiányát első sorban London és Manchester szegényei fogják leginkább megérezni.

**Egy ártatlan ember kivégzése.** Rettegetes eset történt legutóbb az oroszországi Omszkban. Egy Suklim nevű embert halálra ítélték, a ki nagyon hasonlított egy Loszov nevű gonosztevőhöz. Loszov két katonát gyilkolt meg kegyetlen módon. Suklin nem tudta bizonyítani, hogy ő nem Loszov s végre is hajtották rajta a halálos ítéletet. A napokban aztán elfogtak egy gonosztevőt, a kiről kiderült, hogy nem más, mint az igazi Loszov, a ki a két katonát meggyilkolta.

**Krokodil-tolvajok.** Egy párisi állatkertben különös lopást akartak legközelebb el-

követni. Az örök nagy zajra lettek figyelmessé, mely a krokodil-ketrecz felől hangzott. Odasiettek s látták, hogy három férfi s egy nő, egy óriási krokodilt akartak lopni. Míg az állat aludt, a férfiak egyike belépőzött a ketreczbe s erős kötelekből hurkot kötött a krokodil nyakára és farkára. A ketreczen kívül álló tolvajok e köteleknél fogva akarták az állatot a kerítésül szolgáló rácszaton áthuzni. Az állat fölébredt és borzasztóan ordított. Belekapaszkodott a rácszatba és nem akarta magát ellopni engedni. Amint az örök közeledtek, a tolvajok elbocsátották a kötelet és szétfutottak, a ketreczben levő társukat eserből hagyva, mire most a krokodil dühösen rohant rá. Az örök ép abban a pillanatban emelték ki a ketreczből, mikor a krokodil meg akarta ragadni, melyet azon ezébből akartak ellopni, hogy azután a vásárokon mutogathassák.

**A kath. egyház helyzete Oroszországban.** Egy külföldi német lapban, a „M. Bl.”-ban olvassuk a következőket: Oroszországban az új czár alatt is folyton tart a kath. egyház üldöztetése. Legközelebb az államtanács egyik határozatát hirdették ki, mely a czárnak f. évi május hó 10-én kelt meg erősítésével is el van látva. Ezen határozat szerint úgy a papság, mint a világiak a vallásra vonatkozó dolgokban csak a belügyminiszter útján érintkezhetnek a római kuriával. A római kuriától kiadott bullákat, encyklikákat, utasításokat stb. csak császári engedéllyel, melyek a belügyminiszterium által adnak ki, lehet kihirdetni úgy a nagy császárságban, mint Franciaországban. A kath. egyház elnyomatásáról keserű panaszok érkeznek, különösen Litvániából. Egy orosz vizsgálótiszt belépvén egy kórházba, a falon észrevett egy Máriaképet; azonnal parancsot adott annak eltávolítására. A békebírónál fészületet látott. Brutálisan ő maga lökte azt félre. Az ut szélén föllállított kereszt is sértette szemét; azonnal el kellett távolítani. — Egy másik kerületben a fából épült templom lebontása rendeltetett el, mivel az állítólag „roskatag és könnyen összedőlhet.” A hitközség engedelmeskedett az igazságtalan parancsnak, egy ujnak fölépítéséhez azonban mai napig késik a helytartósági engedély, jóllehet az építéshez szükséges anyag ott hever régen. A plebánia betöltetlen, és 5000 lélek nélküli a templomot és az isteni szolgálatot. — Egy másik kerületben szintén régen megárvult a hitközség. Az újszülöttek keresztetlenül maradnak, a betegek elhalnak a vallás vigasza nélkül, s a holtakat minden egyházi szertartás nélkül temetik el. Ezen kerületben számtalan egyházközség nem tudta az új czárnak a hűség esküt letenni emiatt, mert az orosz tisztviselők minden fenyegetése dacára sem akarják azt a pópák előtt letenni, míg az erre szükséges és illetékes kath. papokkal birni nem fognak, vagyis, míg az üres plebániákat be nem töltik.

**Az orosz czár ajándéka egy jeruzsálemi szerzetnek.** A fönnebbi hírrel ellentétben azon örvendetes dologról értesülünk külföldi lapok nyomán, hogy a czár a jeruzsálemi sz. István-kolostor egyik tagjának, főt. Pater Lagronge úrnak 1000 rubelt ajándékozott, hálás elismerése jeléül annak, hogy a tudós páter „Saint-Etienne et son Sanctuaire” című művének egy példányt ajánlotta fel ő felségének tisztelete jeléül.

**Róma visszavásárlása.** Az angol sajtóban nagy mozgalmat keltett egy eredeti terv, melyet egy angol világ lap a „Daily Teleg-

raph" boesátott közzé, s mely mostanáig is foglalkoztatja a három királyság ujságait. E terv Olaszország iránti jóindulatból abban kubinál, hogy 200 millió font sterlingért (két milliárd arany forintért) megkellene vásárolni Rómát egy a hozzá közel álló kikötővel együtt és odaajándékozni a pápának. — Ez mint tudjuk épen akkora összeg, mint amennyit fizettek a francziák a németeknek 25 év előtt. Az angol sajtó, melynek legutóbb megjelent cikkeit egy füzetben „The ransoming of Rome“ czim alatt lenyomatta, s mely hozzánk is eljutott, azon nézetben van, hogy a tervnek már meg volna nyerve maga az olasz király is, ki hajlandó volna ilyen jó gázi mellett kivonulni a kelepezből, melyet önmagának készített, midőn Rómát elfoglalta. És pedig annál is inkább, mivel az Olaszországban fenyegetőző általános tönk ugvis elkerülhetlen, ha csak ily rendkívüli pénzforrás révén meg nem menekül tőle. —

## Irodalom.

— **A katolikus egyesületek kongressusa.** A katolikus kongresszus története, ugy a megnyitó, valamint a záró gyűlésen tartott beszédek, az előadói jelentések, valamint a szakosztályok gyűlései, az ott tartott értekezések és határozati javaslatok a legrövidebb idő alatt, Gyürky Odón dr. a kongresszus titkárának szerkesztésében meg fognak jelenni külön kötetben is. A kötetet az „Alkotmány“ könyvnyomdája adja ki, miért is megrendelések az „Alkotmány“ kiadóhivatalában elfogadtatnak. Egy-egy kötet ára 30—40 kr. lesz. Nagyobb megrendeléseknél tetemes árengedmény. Felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét a tartalmas kötetre, mely bő tájékozást fog nyújtani, egyszers mind érdekes olvasmány is lesz mindazoknak, a kik a kongresszuson részt nem vehettek.

— **Irodalmi jelentés.** Kiváló tisztelettel ajánlom e lap olvasóink figyelmébe terjesztés végett a serdültebb ifjuság között, legyenek azok leányok avagy fiúk; „Szűz Mária, az ifjuságnak mintaképe“ című kiadványomat. Ne feledjük, hogy azoké a jövő, akiké jelenben az ifjuság! — Ára a XVI. r. 276 lapra terjedő munkának füzve és bérmentesen küldve 60 kr. o. é. vagy két int. — Az üdvözítő mondja; „A ki befogad egy ilyen kisedet az én nevében, engem fogad be,“ (Mát 18, 5.) Továbbá ugy az ifjuság, mint a felnöttek számára ajánlhatom „November hava, a tisztítóhelyen szenvedő lelkek emlékére szentelve“ című könyvem, mely már 5-ik kiadásban jelent meg. Segítsünk a szenvedőkön, mert ez Istennek tetsző áldozat! — Ára a XVI. r. 285 lapra terjedő könyvnek füzve és bérmentesen szállítva 60 kr. o. é. vagy két int. — „Szent és üdvösséges gondolat a halottakért imádkozni, hogy bűneiktől feloldoztassanak,“ (Makab. II. k. 12 46.) Szatmár 1896 évben. Dr. L. S. e n y e y F e r e n e z papnöveldei hit-tanár.

## Különfélék.

**Szivmosás.** Ritka operációt végzett a napokban Verdelli, pármái olasz orvostanár. Egy tizenkétéves flu szivét mosta ki Verdelli, s eltávolította belőle a genyt. Az operáció az orvosi szaktekintélyek körében is szenzacziót keltett s számos üdvözlő távirat érkezett Verdellihez.

**Dugáru.** Nagy emberek mondásait a történelem megörökíti. Ermeland püspöke, kinek birtokait II. Frigyes porosz király ekobozta, kiváló ember volt. A jószágelvétel után, hosszabb idő mulva udvari ebédre hívta meg II. Frigyes a püspököt. Ez alkalommal többi közt az alábbi szövegváltás is elő fordult közöttük: „Eminenciád — mondá a király — aligha lehet irányomban különös hajlandósággal!“ — „Felség — válaszolt a főpap — mint alattvaló mindig tudni fogom kötelességemet királyom iránt!“ — „Szép — folytatta a király mosolyogva — de én mindig azt reményilem, hogy eminenciád egykoron stolája alatt becsempész engem a menyországba, hanem ebből alig hiszem, hogy lenne valami!“ — „Az én stólamat — replikázott a püspök — felséged annyira megnyirbálta, hogy nem vagyok képes alatta dugáru rejtgetni.“

**A lelkiismeretes szolgálta.** Turista csoportot tért be egy kisebb felföldi szállóba. Másnap regg lakartak a legközelebbi hegy-mászásra elindulni és megparancsolták a szolgáltnak, hogy hajnali 4 órakor keltse fel a társaságot. Estére azonban hirtelen rosra fordult az idő, a midőn a csapat vezetője felkereste a szolgát és megmondta neki, hogy reggel nem mehetnek sehová

A lelkiismeretes szolgálta hajnali 4 órakor pontosan felriasztotta a társaságot.

— Ne tessenek felkelni. Nem lesz kirándulás!

**Mai eseléd.** A Gil Blas megint kifigurázza a eseléd mizeriákat. Elmondja, hogy lestenografálta egy urnő panaszát, a ki szakácsnőt keresett. Egy fiatal lány jelentkezik.

— Hogy hívják? — kérdi az asszony.

— Mindeddig mindig Marinak hívtak, de ha aszonyom ugy kívánja . . .

— Nem, nem, Marie eléggé tetszik . . .

És mit tud főzni?

— Tojást, tükörtojást, levest, marhahust, szilvás rizst.

— Ez nem sok, de majd megtanítom a többire.

— Magam is szeretnék valamit kérdezni a nagyságától.

— Mi tetszik?

— Naponta egy palaczk borra van szükségem.

— Megkapja.

— Orvosom tanácsolta, hogy ne háljak padlásszobában.

— Lesz szobája a lakásban.

— Hetenkint kétszer kísétálok. Orvosom rendelte ezt is.

— Ugyan?!

— Ha ebbe bele tetszik egyezni, az első három hónapban beérem 50 frank fizetéssel, azután 75 frankot kapok három hónapig, azután 100 frankot.

— Jól van.

A leány elégületlen távozik, de az urnő vissza hívja:

— Mondja csak lányom, tud zongorázni?

— Nem, asszonyom.

Kár . . . akkor nem fogadom föl.

## Szerkesztői üzenetek.

**A modern próféta** nem közölhető. A kért cikk kéziratban jött hozzánk. Többoldalu elfoglaltságunk miatt nem értünk rá válaszolni. Boesánatát kérjük. Ajánljuk a „Tiszántul“-t, vagy a „Fehérmegeyi Napló“-t.

**Talányok** közlését azon komoly ezállal, melynek szolgálatában állunk, összeegyeztetni nem tudjuk, azért ilyeneket el sem fogadunk.

## Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	6	—	6	20
Kétszeres	—	—	—	—
Rozs	—	—	—	—
Árpa	3	20	3	—
Zab	4	—	4	20
Tengeri	4	20	4	—
Kása uj	—	—	—	—
Fehér paszuly	5	30	—	—
Tarka „	4	40	—	—
Szilva	—	—	—	—
„ füstölt	—	—	—	—
Repeze	—	—	—	—
Krumpli zsákja	—	1	1	20
Szalonna	—	—	—	—

## Vasuti menetrend.

— Érvényes 1896. május 1-től. —

### 1. Szatmárról indul:

Debreczenbe: 2:47 7:16 4:00 9:14

Királyházára: 7:25 12:02 6:26 12:21

### 2. Szatmárra érkezik:

Debreczenből: 7:15 11:47 6:18 9:03

Királyházáról: 7:09 10:24 3:50 9:06

### 3. Szatmárról N.-Bányára

Indul: 6:43 7:30

Érkezik: 10:03 10:41

### 4. N.-Bányáról Szatmárra

Indul: 5:45 3:25

Érkezik: 8:56 6:38

Az éjeli idő (este 6:00-tól reggel 5:50-ig) a perczeket jelző számok aláhuzásával van kitüntetve.

## ELADÓK

kedvező feltételek mellett.

Az új törvényszéki palota közelében Bercsényi-utca 27. és 29. számú, Várdomb-utca 7. és Diána-utca 4. számú házastelkek.

Ugyszinte 5 drb. egészen új utcái 2 méter magas, befelnyiló felvasalt ablak, valamint több jókarban levő félviselt tokos ablakok.

Értekezhetni lehet Bercsényi-utca 29. szám alatt.

**TÓTH ALBERT**

szobafestővel.

25—5